

ПОЗИЦІЯ РУДНИХ АЛЬБІТИТІВ НОВОКОСТЯНТИНІВСЬКОГО УРАНОВОГО РОДОВИЩА В СИСТЕМІ РОЗЛОМІВ НОВОКОСТЯНТИНІВСЬКОГО РУДНОГО ПОЛЯ

І.І. Михальченко

доктор геологічних наук

Державна установа «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України», Україна ,03142, м. Київ, просп. Академіка Палладіна 34-А

За результатами дослідження встановлено, що більшість рудних тіл Новокостянтинівського уранового родовища знаходяться в позиціях R-T вторинних структур лівого здвигу Глодоської зони розломів північно-східної складової системи розломів “Ж”-типу Новокостянтинівського рудного поля.

Ключові слова: рудний альбітит, уран, система розломів.

THE POSITION OF ORE ALBITITES OF THE NOVOKOSTYANTYNIVKA URANIUM DEPOSIT IN THE FAULT SYSTEM OF THE NOVOKOSTIANTYNIVKA ORE FIELD

I.I. Mihalchenko

Doctor of Geological Sciences

State Institution "The Institute of Environmental Geochemistry of National Academy of Sciences of Ukraine", Ukraine, 03142, Kyiv, Palladin Av. 34-A

According to the results of the research, it was established that most of the ore bodies of the Novokostiantynivka uranium deposit are located in the R-T positions of the secondary structures of the left strike of the Glodoska fault zone of the northeastern component of the "Ж"-type fault system of the Novokostiantynivka ore field.

Key words: ore albitite, uranium, fault system.

Вступ. Виявлення закономірностей локалізації рудних тіл в структурі родовищ, родовищ – в структурі рудних полів, рудних полів – в структурі рудних районів, було і є актуальним завданням для всебічного обґрунтування тектонічних факторів рудоконтроля. Провідною рудною формацією урану на теренах України є докембрійська формація ураноносних натрієвих метасоматитів родовища якої входять до складу Центральноукраїнського рудного району, Кіровоградської й Криворізько-Кременчуцької металогенічних зон. На теперішній час встановлено провідний металогенічний фактор розломної тектоніки кристалічного фундаменту Українського щита в локалізації родовищ цієї формації. Доведено, що розломи і геологічні тіла протоактивізацій уранових рудних полів і родовищ є структурними елементами істотно здвигових ансамблів регіональних розломних зон [1, 2], при цьому структура кожного родовища –

в – еталонна діаграма напрямків вторинних структур здвигових зон сколювання по Саві Стоянову (наведена в роботах [1, 2]): 1 – при простому здвигу, 2 – при здвигу з накладеним поперечним стисненням; **г** – інтерпретація азимутальної діаграми простягання осей напрямків простягання осей рудних тіл горизонту -300 Новокостянтинівського родовища урану (сіре) (результати цієї роботи) з напрямками простягання основних здвигових зон і вторинних структур Новокостянтинівського рудного поля [1]. **Коментарі до г:** радіальна шкала – лінійна (%), зовнішній радіус – 10 %, проміжний – 5 %), кругова шкала – дирекційний кут (°). Азимутальний інтервал об'єднання даних: розломів – 5°; тіл лужних натрієвих метасоматитів – 10°). Чорні пунктирні лінії – структуроутворюючі напрямки здвигов (L-структури Онікієво-Лозоватської зони розломів (Он) і Глодоської зони розломів (Гл)) напрямки простягання вторинних структур: короткі одинарні – сколювання, короткі подвійні – розтягнення; зубчасті – стиснення (як вторинні та структуроутворюючі). T, R, R', P, Fd – тектонофізична індексація вторинних структур відносно структуроутворюючого напрямку здвигу, п, л – напрямок здвигу (правий, лівий). Он – Онікієво-Лозоватської, Гл – Глодоської. Стрілками показані напрямки регіонального стиснення: σ_{1K} – головний напрямок стиснення – кіровоградський, σ_{3K} – напрямок мінімального стиснення, σ_{1Ki} і σ_{3Ki} – за інверсії

шоване в північній частині Центральноукраїнського уранового рудного району. Родовища Новокостянтинівського рудного поля (Новокостянтинівське, Лісне, Докучаєвське) знаходяться в зоні перетину крупних розломних зон діагональної і ортогональної систем Інгульського мегаблоку Українського щита, які січуть докембрійський Новоукраїнський складний гранітний масив: північно-східних розломів Глодоської зони; північно-західних – Онікієво-Лозоватської; субширотної – Суботсько-Мошоринської й субмеридіональної – Новокостянтинівської зон [1, 2].

На теперішній час встановлено, що структурний рисунок диз'юнктивних порушень системи розломів Новокостянтинівського рудного поля подібний до “Ж”-типу. Визначено чотири структуроутворюючих напрямки: субмеридіональний – відповідає розривним порушенням Новокостянтинівської зони розломів, субширотний – Суботсько-Мошоринської, північно-західний – Онікієво-Лозоватської, північно-східний – Глодоської (рис. 1-г). За геологічними даними цих зон і інтерпретацією їх кінематики, структурний рисунок утворений лівими здвигами Онікієво-Лозоватської зони розломів і правими здвигами Глодоської зони, внутрішні розломи яких утворюють характерну тріаду R, L і P-структур як лівого, так і правого здвигов, та субмеридіональними підкидами (насувами), Новокостянтинівської зони розломів (Fd-позиція її структури в цілому – аз. пр. $2,5 \pm 2,5^\circ$), розломами Суботсько-Мошоринської зони за ініціального субширотного стиснення (рис. 1-г) [2].

Встановлено, що абсолютна більшість тіл метасоматитів Новокостянтинівського рудного поля знаходиться в позиціях R, L і P-структур (з компонентою розтягнення) лівого здвигу Онікієво-Лозоватської і правого

здви́гу Глодо́ської зо́ни розло́мів; менша́ їх части́на – в Fd- пози́ції (напрямо́к Новоко́стянти́нівської зо́ни) [2]. Однак елементи заляга́ння рудних альбі́титів Новоко́стянти́нівського, Лісно́го й До́кучаєвського ура́нових родо́вищ суттєво відрізня́ються, зокре́ма, рудні ті́ла Лісно́го родо́вища – субго́ризонтальні, До́кучаєвського й Новоко́стянти́нівського родо́вищ – субверти́кальні, що дає підста́ви для ствердже́ння, що пози́ції рудних ті́л родо́вищ в ансамб́лі розривних поруше́нь Новоко́стянти́нівського рудно́го поля – різні.

Мета дослідже́ння – встано́вити латеральну пози́цію ті́л рудних альбі́титів **Новоко́стянти́нівського родо́вища** в систе́мі розло́мів Новоко́стянти́нівського рудно́го поля.

Методи́ка й матеріа́ли дослідже́ння: створе́ння картографі́чної бази даних структурно-геологі́чної інфо́рмації Новоко́стянти́нівського родо́вища (рис. 1-а); трасува́ння осей рудних ті́л з вико́ристання́м проце́дури побудо́ви поліго́нів Вороно́го; побудо́ва азимута́льних кругових структурних діагра́м у середови́щі ГІС (вихідні розраху́нки – програ́мному моду́лі “Диаграмма общая. MBX” для MapInfo Professional). Інте́рпрета́ція емпі́ричних діагра́м вико́нана за порівня́нням з етало́ном, абстра́кчним структурним рисунком – діагра́мою напра́мків вторинних структур тектонофі́зичних моде́лей розломно-здви́гових зон (рис. 1-в).

Резу́льтати дослідже́ння. Більші́сть вимі́рів напра́мків простяга́ння рудних ті́л го́ризонту -300 Новоко́стянти́нівського родо́вища (рис. 1-б) знахо́дяться в секторі $(350-45)^\circ$ – а це пози́ція R-T вторинних структур (з компо́нентою розтя́гнення) ліво́го здви́гу вздо́вж Глодо́ської зо́ни розло́мів за азиму́том $(227,5\pm 5)^\circ$ (рис. 1-г). На корис́ть тако́ї інте́рпрета́ції сві́дчить не́рівномі́рність розпо́всюдже́ння рудних ті́л над і під Во́сточним швом Новоко́стянти́нівської зо́ни розло́мів в об’є́мі родо́вища. Абсолю́тна більші́сть рудних ті́л у зо́ні Новоко́стянти́нівського розло́му знахо́диться в альбі́титах, які розташо́вані над Во́сточним швом і в зо́ні цьо́го шва, а у вели́чезному ті́лі альбі́титів, що знахо́диться під цим швом на гли́бині ни́жче го́ризонту -600 відомі́ тільки пооди́нокі рудні перетини. Це може́ бути озна́кою того, що в пе́ріод рудоутво́рення у верхньо́му сегме́нті ви́сячого бо́ку Новоко́стянти́нівської зо́ни розло́мів дефо́рмовані поро́ди тектоно-метасома́тичної зо́ни знахо́дилися в ста́ні розтя́гнення, що було́ сприятли́вим для мі́грації рудних розчи́нів й рудові́дкладаня́. У гли́бинному сегме́нті ле́жачого бо́ку на́впаки, у ста́ні стисне́ння. За цим, кіне́матика Новоко́стянти́нівської зо́ни розло́мів на час утво́рення рудних конце́трацій Новоко́стянти́нівського родо́вища реконстру́юється як ски́д, що підтверджу́є попе́редній висно́вок [2] про інверсі́ю

напрямку стресу із субширотного (передметасоматичного й синметасоматичного) на субмеридіональний.

Висновки.

1. Більшість вимірів напрямків простягання рудних тіл горизонту – 300 Новокосянтинівського родовища знаходяться в секторі (350-45)°.

2. Рудні тіла Новокосянтинівського родовища знаходяться, переважно, у позиціях R-T вторинних структур лівого здвигу Глodosької зони розломів північно-східної складової системи розломів “Ж”-типу Новокосянтинівського рудного поля.

3. Кінематику Новокосянтинівської зони розломів на час утворення рудних концентрацій Новокосянтинівського родовища реконструйовано як скид.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Занкевич Б. О., Михальченко І. І., Шафранська Н. В. Структурна позиція метасоматитів і дайок Новоукраїнського гранітоїдного масиву Українського щита. *Геологічний журнал*, 2010. № 4. С. 80-87.
2. Занкевич Б. О., Михальченко І. І., Шафранська Н. В. Структурна позиція тіл метасоматитів і дайок Новокосянтинівського рудного поля Новоукраїнського масиву УЩ. *Наукові праці Донецького національного технічного університету*. 2011. Вип. № 15 (192). С. 153-161;